

Vykonávanie dôkazov - Belgicko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [fr](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

OBSAH

- 1 Dôkazné bremeno
  - 1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?
  - 1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?
  - 1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?
- 2 Získavanie dôkazov
  - 2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?
  - 2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?
  - 2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?
  - 2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?
  - 2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?
  - 2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?
  - 2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?
  - 2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?
  - 2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?
  - 2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?
  - 2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?
  - 2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?
- 3 Hodnotenie dôkazov
  - 3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?
  - 3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

V belgickom právnom systéme sa rozlišuje medzi občianskym a obchodným právom. Obchodné právo je osobitné právo pre obchodníkov, zatiaľ čo občianske právo sa týka štatutárneho práva.

Dôkazové právo v súvislosti s občianskym právom sa nachádza v oddiele 1315 a nasl. občianskeho zákonníka (Burgerlijk Wetboek). Je to uzavretý systém s prísne vymedzenými spôsobmi dokazovania (podrobnosti obsahuje oddiel 5a).

Obchodné dôkazové právo sa nachádza v oddiele 25 obchodného zákonníka (Wetboek van Koophandel). Najdôležitejším prvkom je otvorenosť systému a sloboda, pokiaľ ide o spôsoby dokazovania v prípade obchodných podnikov. V oddiele 25 obchodného zákonníka sa uvádza: „Okrem spôsobov dokazovania prípustných podľa občianskeho práva môžu obchodné záväzky preukázať aj svedkovia vo všetkých prípadoch, keď súd rozhodne, že to je prípustné, okrem výnimiek stanovených v osobitných prípadoch. Nákup a predaj možno preukázať pomocou prijatej faktúry bez toho, aby tým boli dotknuté ostatné dôkazy prípustné podľa obchodného práva.“

Procesné aspekty dokazovania v občianskoprávných a obchodných veciach sa upravujú oddielom 870 a nasl. súdneho poriadku (Gerechtheljk Wetboek). V oddiele 876 súdneho poriadku sa stanovuje, že súd musí rozhodnúť v danom spore v súlade s pravidlami dokazovania, ktoré sa uplatňujú pri tomto druhu sporu. Spor je buď občianskoprávny, alebo obchodný.

Dôkaz o skutočnosti, vyhlásení alebo tvrdení musí predložiť účastník konania, ktorý sa ho dovoľáva. Účastník konania, ktorý žiada o splnenie záväzku, musí preukázať, že tento záväzok existuje. Účastník konania, ktorý tvrdí, že je oslobodený od záväzku, musí, naopak, predložiť dôkaz o zaplatení alebo o skutočnosti, na základe ktorej je oslobodený od tohto záväzku (oddiel 1315 súdneho poriadku). V súdnom konaní musí každý účastník konania predložiť dôkazy o skutočnostiach, ktoré predkladá (oddiel 870 súdneho poriadku: „*actori incumbit probatio*“). Odporca potom musí vyvrátiť dôkaznú hodnotu týchto skutočností, ak to je možné a prípustné.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Za predpokladu, že neexistujú námietky v súvislosti s verejným poriadkom a národnou bezpečnosťou, je možné preukázať všetky skutočnosti. V súvislosti s právom predložiť dôkazy počas konania sa uplatňujú tri obmedzenia. Po prvé, skutočnosť, ktorá sa má preukázať, musí byť relevantná. Skutočnosť ďalej musí byť preukazná, čo znamená, že prispieje k presvedčeniu súdu o rozhodnutí, ktoré má vydať. A napokon, zákonom sa musí umožňovať predloženie dôkazov na preukázanie určitých skutočností: nesmie sa napríklad porušiť osobné súkromie, služobné tajomstvo a súkromie korešpondencie.

Domnienky môže vo všeobecnosti odporca vyvrátiť. Napadnúť nemožno iba nevyvrátiteľné domnienky („*juris et de jure*“), pričom je dokonca nezákonné predložiť dôkazy na ich vyvrátenie. Vyvrátiteľné domnienky („*juris tantum*“) možno napadnúť pomocou dôkazov o opaku: prijateľné spôsoby dokazovania sa v tomto prípade upravujú občianskym právom, ale nie obchodným právom.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Súd musí byť presvedčený o bodoch, ktoré predložili účastníci konania. Súd musí dospieť k presvedčeniu na základe dôkazov a ich dôveryhodnosti. Ak súd dospeje k záveru, že predložený bod mu môže pomôcť vyriešiť spor a že spoľahlivo odzrkadľuje pravdu o danej veci, prisúdi mu dôkaznú hodnotu. Súd môže daný bod považovať za riadny dôkaz len vtedy, keď mu prisúdi dôkaznú hodnotu.

Dôkazná hodnota je pomerne subjektívna, zatiaľ čo skutočný dôkaz je prísne objektívny. Postavenie dôkazu závisí od spoľahlivosti, ktorú dôkaz musí mať. Dôkaz sa bude z právneho hľadiska považovať za dôkaz iba v prípade, že má primeranú úroveň spoľahlivosti, keďže súd v tomto ohľade nemôže konať podľa vlastného uváženia. To platí pre listinné dôkazy. Ak súd interpretuje obsah zákonne získaného dokumentu spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s jeho skutočným textom, porušuje postavenie oficiálnych dokumentov ako dôkazov. Neúspešný účastník to môže použiť ako odôvodnenie odvolania na kasačnom súde.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Účastník konania, ktorý predkladá tvrdenie, ho musí byť schopný preukázať. V niektorých prípadoch môže sudca nariadiť účastníkovi konania použiť konkrétnu formu dôkazu, napríklad v prípade úradne uloženého prísazného vyhlásenia (oddiel 1366 občianskeho zákonníka). Súd môže za prísnych podmienok nariadiť účastníkovi konania urobiť prísazné vyhlásenie buď ako podmienku urovnania sporu, alebo jednoducho na účely stanovenia sumy, ktorá sa má priznať.

Súd môže vypočúvať účastníkov konania a nariadiť výsluch svedkov okrem prípadov, keď sa to zákonom zakazuje (oddiel 916 súdneho poriadku). Môže takisto nechať vypracovať znalecký posudok s cieľom zistiť konkrétne skutočnosti alebo poskytnúť technickú radu (oddiel 962 súdneho poriadku).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Návrh na vydanie vyšetrovacích opatrení musí podať jeden z účastníkov konania vo forme hlavnej žaloby a predbežnej žaloby. Súd následne rozsudkom vydá alebo zamietne vyšetrovacie opatrenia a uvedie dôvody.

V prípade porovnania rukopisov (oddiel 883 súdneho poriadku) alebo vyšetrovania falšovania a pozmeňovania (oddiel 895 súdneho poriadku) súd účastníkom konania nariadi, aby sa dostavili na súd (s právnym zastúpením alebo bez neho) a aby priniesli všetky listiny, dokumenty a predmety, ktoré sa majú porovnať, alebo dokument, pri ktorom je podozrenie z jeho falšovania alebo pozmenenia. Súd môže vec prejednať ihneď alebo ju môže zapísať do registra a potom vykonať vlastné vyšetrovanie alebo sa obrátiť na znalca. Súd napokon vydá rozsudok o porovnaní rukopisov alebo vyšetrovaní falšovania a pozmeňovania.

Ak účastník konania navrhne, že poskytne dôkaz prostredníctvom jedného svedka alebo viacerých svedkov, súd môže povoliť predloženie dôkazu, ak je prípustný (oddiel 915 súdneho poriadku). Pokiaľ sa to zákonom nezakazuje, súd môže nariadiť výsluch svedkov. Úradník súdneho registra pošle svedkom predvolanie aspoň osem dní pred dátumom výsluchu. Svedkovia musia zložiť prísahu a sudca ich jednotlivito vypočuje. Súd môže klásť svedkovi otázky z vlastného podnetu alebo na návrh jedného z účastníkov konania. Výpoveď sa zaznamená písomne, prečíta nahlas, opraví a podľa potreby rozšíri. Potom sa výsluch svedka uzavrie.

Súd môže nariadiť znalecký posudok s cieľom vyriešiť spor alebo sa mu vyhnúť. Posudok sa môže týkať len vecných zistení alebo technických rád (oddiel 962 súdneho poriadku). Znalec vykoná svoju úlohu pod dohľadom súdu. Účastníci konania poskytnú znalcovi všetky potrebné dokumenty a splnia všetky jeho primerané požiadavky. Znalec musí predložiť posudok v deň stanovený súdnym príkazom. Ak je posudok v rozpore s vlastným pevným presvedčením súdu, súd nie je povinný riadiť sa radou znalca.

Súd môže z vlastného podnetu alebo na návrh účastníkov konania nariadiť vyšetrovanie *in situ* (oddiel 1007 súdneho poriadku). Vyšetrovanie, na ktorom účastníci konania môžu alebo nemusia byť prítomní, vykoná sudca, ktorý ho nariadil, alebo osoba, ktorá je tým úradne poverená. Súd vydá oficiálnu správu o všetkých činnostiach a zisteniach a poskytne ju účastníkom konania.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd nie je nikdy povinný prijať návrh účastníka konania na vydanie vyšetrovacích opatrení. Ak však sudca dostane úradný pokyn, musí ho vykonať (oddiel 873 súdneho poriadku).

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Vo (všeobecnom) občianskom práve existuje päť druhov dôkazov: písomné dôkazy, výpovede svedkov, domnienky, priznania účastníkov konania a prísahné vyhlásenia (oddiel 1316 občianskeho zákonníka).

Písomné dôkazy (oddiel 1317 občianskeho zákonníka) možno predložiť buď ako verejné listiny, alebo ako súkromné listiny. Verejná listina je listina, ktorú v zákonnej forme vytvoril príslušný štátny úradník (napríklad notár alebo matrikár). Strany a tretie osoby ju považujú za presvedčivý dôkaz o dohode, ktorej sa týka. Schválenú súkromnú listinu, ktorú podpísali všetky príslušné strany a ktorá bola vytvorená v toľkých vyhotoveniach, koľko je strán, považujú strany za preukazný dôkaz. Písomná listina sa musí vytvoriť vo veciach so sumou alebo hodnotou vyššou ako 375 EUR (oddiel 1341 občianskeho zákonníka).

Výpovede svedkov (oddiel 1341 občianskeho zákonníka) nie sú prípustné na účely popretia alebo rozšírenia obsahu písomných listín. Ak však existuje len písomný dôkaz *prima facie* alebo ak nebolo možné vytvoriť písomné dôkazy, prijme sa výpoveď svedkov.

Domnienky (oddiel 1349 občianskeho zákonníka) sú závery, ktoré sa prijímajú podľa zákona alebo ktoré prijme súd na základe známej skutočnosti s cieľom zistiť neznámu skutočnosť. Domnienky nemôžu vyvrátiť obsah písomných listín, ale podobne ako výpoveď svedka môžu doplniť písomný dôkaz *prima facie* a nahradiť písomný dôkaz, ktorý nebolo možné vytvoriť.

Priznanie účastníkov konania (oddiel 1354 občianskeho zákonníka) je súdne alebo mimosúdne. Súdne priznanie je vyhlásenie urobené pred súdom účastníkom konania alebo jeho osobitným oprávneným zástupcom, ktoré možno použiť proti osobe, ktorá ho urobila. Mimosúdne priznanie nie je predmetom žiadnych procesných požiadaviek.

Jeden účastník konania môže požadovať od druhého účastníka konania zloženie prísahy (rozhodujúcej prísahy) (oddiel 1357 občianskeho zákonníka) alebo ju môže nariadiť súd. Rozhodujúca prísaha predstavuje len dôkaz v prospech osoby, ktorá o ňu požiadala, alebo proti nej.

Dôkazy v obchodných veciach (oddiel 25 obchodného zákonníka) nie sú upravené, ale zahŕňajú osobitný spôsob dokazovania, a to prijatú faktúru v prípade kúpnej zmluvy. Obchodník môže vždy použiť prijatú faktúru na vytvorenie platného dôkazu, kým iné písomné dokumenty musia pochádzať od odporcu, ak majú slúžiť ako dôkaz.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedecká výpoveď ako nezávislý spôsob dokazovania sa upravuje občianskym zákazníkom. Trestný zákonník obsahuje procesné aspekty dokazovania. Znalecký posudok je len spôsob poskytnutia dôkazu a upravuje ho súdny poriadok. Účastníci konania môžu požiadať súd o predvolanie svedkov, ale nemôžu z vlastného podnetu určiť znalcov. To môže urobiť len súd.

Písomný dôkaz má dôkaznú hodnotu a súd musí rešpektovať jeho obsah, to sa však nevzťahuje na znalecké posudky. Ak je správa alebo posudok v rozpore s vlastným presvedčením sudcu, sudca nie je povinný riadiť sa ním (oddiel 986 súdneho poriadku).

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Zákonne upravené spôsoby dokazovania majú svoju hierarchiu. Najvyššie postavenie majú priznania a prísažné vyhlásenia. Písomná listina má vždy vyššie postavenie ako svedkovia a domnienky. Autentické dokumenty (listiny) predstavujú nezvratný dôkaz medzi účastníkmi konania i vo vzťahu k tretím osobám, zatiaľ čo uznaný súkromný dokument predstavuje nezvratný dôkaz medzi účastníkmi konania. Na svedecké výpovede a domnienky sa možno spoľahnúť len v prípade, že listinné dôkazy sú neúplné alebo že nie je možné predložiť listinné dôkazy o záväzku, ktorý sa má preukázať.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Podľa toho, či sa skutočnosť klasifikuje ako občianskoprávna alebo obchodná vec, dôkazové právo je alebo nie je upravené v právnych predpisoch. Podľa občianskeho práva sa verejná listina alebo súkromná listina musí vytvoriť vo všetkých veciach a transakciách so sumou alebo hodnotou vyššou ako 375 EUR (oddiel 1341 občianskeho zákonníka). Iba táto listina môže slúžiť ako dôkaz – svedectvo a domnienky nie sú prípustné. V obchodných veciach, naopak, dôkazy vo forme výpovede a domnienky, ktoré vyvracajú alebo dopĺňajú obsah listín, v zásade sú prípustné.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Nie, výsluch svedkov sa vykonáva na návrh účastníkov konania alebo ho nariadi súd *ex officio* (oddiely 915 – 916 súdneho poriadku).

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Ak predvolaný svedok tvrdí, že má právoplatné dôvody na odmietnutie poskytnutia dôkazov, otázka sa predloží na súd. Za právoplatný dôvod sa okrem iného považujú záväzky svedka zachovať obchodné tajomstvo (oddiel 929 súdneho poriadku).

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Osoba predvolaná ako svedok je povinná dostaviť sa na súd. Ak sa nedostaví, súd ju na návrh jedného z účastníkov konania môže predvolať súdnym príkazom, ktorý doručí súdny úradník (oddiel 925 súdneho poriadku). Osobe predvolanej ako svedok, ktorá sa nedostaví, možno uložiť pokutu podľa trestného práva (oddiel 926 súdneho poriadku).

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Svedecká výpoveď je neplatná, ak ju podala osoba, ktorá na to nie je právne spôsobilá (oddiel 961 ods. 1 súdneho poriadku).

Maloletá osoba mladšia ako pätnásť rokov sa nesmie vypočúvať pod prísahou. Jej vyhlásenia možno použiť len ako informácie (oddiel 931 ods. 1 súdneho poriadku).

Maloletú osobu, ktorá má potrebnú spôsobilosť rozlišovať, môže vypočúvať sudca alebo osoba určená sudcom v akomkoľvek konaní, ktoré sa jej týka, a to buď na vlastný návrh maloletej osoby, alebo na príkaz súdu. V druhom prípade však maloletá osoba môže odmietnuť vypovedať (oddiel 931 ods. 3 až 7 súdneho poriadku).

Pokrvní príbuzní v zostupnej línii nemôžu byť vypočúvaní vo veciach, v ktorých ich pokrvní príbuzní vo vzostupnej línii majú protichodné záujmy (oddiel 931 ods. 2 súdneho poriadku).

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Účastníci konania nemôžu oslovovať ani prerušovať svedkov priamo, ale vždy musia osloviť sudcu (oddiel 936 súdneho poriadku). Sudca môže klást' svedkovi otázky s cieľom objasniť alebo doplniť dôkazy, a to buď *ex officio*, alebo na návrh jedného z účastníkov konania (oddiel 938 súdneho poriadku).

Platná je aj nepriama výpoveď – nie je v rozpore so žiadnym zákonným ustanovením ani právnou zásadou. V oddiele 924 súdneho poriadku sa navyše stanovuje, že v prípade svedkov, ktorí sa nemôžu dostaviť osobne, sa sudca môže rozhodnúť získať dôkazy v mieste, na ktorom sa svedok nachádza.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy získané nezákonne sa v konaní nesmú použiť. Sudca preto pri vydávaní rozsudku nesmie prihliadať na tieto dôkazy. Dôkazy získané spôsobom, ktorý predstavuje porušenie súkromia, služobného tajomstva alebo súkromia korešpondencie, sú nezákonné a neprípustné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Písomné dokumenty pochádzajúce od samotného účastníka konania nemožno použiť ako dôkaz v prospech tohto účastníka konania. Iba v obchodnom práve môže obchodník použiť faktúru (ktorá bola prijatá zákazníkom) týkajúcu sa obchodnej transakcie ako dôkaz na preukázanie svojho tvrdenia, aj keď tento dokument vydal on sám. Riadne vedené účtovníctvo môže súd prijať ako dôkaz o transakciách medzi obchodníkmi.

Priznanie účastníka konania je vyhlásenie urobené pred súdom samotným účastníkom konania alebo jeho osobitným oprávneným zástupcom. Predstavuje preukazný dôkaz proti osobe, ktorá urobila priznanie.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 18/11/2015